

İlyas TEKİN
Eğitimci/Yazar (E.Milli Eğt.Md)

GİRİŞ:

I. Bölümde eğitimimizin ulusal düzeydeki sınav ve araştırmalara (YKS, LGS, ABİDE, TMF-ÖBA) göre rapor sonuçlarını değerlendirmiştik. Bu bölümde uluslararası sınav ve araştırma rapor sonuçlarını değerlendireceğiz. Tabii ki sonunda neden ve niçinler üzerinde durarak önerilerimizi sunacağız. Derdimiz, sadece eğitimimizin milletimize yakışır iyi bir seviyeye yükseltilmesidir.

B- Uluslararası düzeyde yapılan sınavlar:

1- PISA:

“Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı” olan PISA, OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı) tarafından üçer yıllık dönemler hâlinde, 15 yaş grubundaki dünya çocuklarının/öğrencilerin okuduğunu anlama (Türkçe), matematik ve fen bilimleri alanında kazanmış oldukları bilgi ve becerileri ölçüp değerlendirir ve bu derslere ait temel becerileri, hangi düzeyde kazandıklarını tespit edip ilgili ülkelerle paylaşır; o ülkelerin de kendi eğitim sistemlerinde iyileştirme yapmalarını amaçlar.

2000 yılında başlayan ve 2003 yılından itibaren katıldığımız başta OECD üyesi ülkeler olmak üzere, son olarak 2018’de 79 ve 2022’de 81 ülkenin katıldığı uluslararası bir değerlendirme programıdır. Ne yazık ki her defasında kötü sonuçlar alınmaktadır. Yapılan 8 sınavın 7’sine katıldığımız halde, ilk 5’e, ilk 10’a girmek şöyle dursun, hiç birisinde OECD ortalamasını yakalayamadığımız gibi, bazılarında çok büyük farkların olması üzücüdür!

a) 2015 ve 2018’de Türkçede durum:

PISA’da öğrenciler 6 düzeyde değerlendirilir. Ülkemizin bu sınavda 2015 ve 2018’deki Türkçede durumu şöyle:

Düzeyle göre PISA okuma becerileri:

Beceri düzeyi	PISA 2015	PISA 2018
6. Düzey (en üst düzey)	yok	1,3
5. Düzey	0,6	3,3
4. Düzey	5,7	13,5
3. Düzey	21,1	26,9
2. Düzey	32,6	31,15
1. Düzey (temel altı)	40,0	33,1

(1)

Görülüyor ki; PISA’da okuma becerileri/Türkçede temel altı, temel ve orta düzey, 2015’te 93,7; 2018’de ise 91,15; ABİDE’de 2016’da 70,6, 2018’de 66,1’dir.² Geriye bir şey kalmıyor zaten! Bu sebeple PISA Direktörü Andreas Schleicher, eğitim sistemimiz hakkında şöyle konuşmuştu:

“Öğrettikleriniz artık gereksiz; ezberde iyi, yaratıcılıkta kötüsünüz.”³

Bazı tespitleri şöyle: “-İnsanlar bilgiyi Google’den da (şimdi yapay zekâdan da) öğrenebiliyor. -Türk öğrenciler çok ezberliyor. O yüzden karşılaştırma, eleştirme ve analiz etmekte epey zorlanıyor, olguyu görüştan ayırt edemiyor. -Türkiye, OECD ortalamasının gerisinde ve bir türlü yukarı çıkamıyor. Müfredat, beceri ve yetkinlik (gerekten olgunluğa ve bütünlüğe erişmiş, mükemmel/kâmil)⁴ gelişimi odaklı değil...”⁵

PISA direktörünün tespitlerine göre; “Türk öğrencilerin özellikle geri kaldığı 8 yetkinlik şöyle:

1-Eleştirel düşünme, 2- Yaratıcılık, 3- Araştırma ve sorgulama, 4- Öz yönetim, disiplin, inisiyatif ve süreklilik, 5- Bilgi kullanımı, 6- Karmaşık problemleri anlama ve çözme, 7- İletişim, ifade etme becerisi, 8- Derinlemesine düşünme (karmaşık konuları analiz etme ve anlamlandırma becerisi.)”⁶

PISA, zihinsel becerileri ölçer. Zihinsel beceriler, ezbersiz eğitim ürünüdür. Ülkemizin eğitim sistemi, büyük ölçüde ezbere dayandığı için işlevsel zihinsel beceri kazandırmaktan uzaktır. Bu sebeple öğrencilerimizin bu tür soruları cevaplandıramamaları ve sınıflar yükseldikçe bu sınavlarda başarısız olmaları beklenen bir sonuçtur.⁷

Şüphesiz ki, temel kavram ve kuralların ezberlenmesi/bilinmesi gerekir; bunlar bilinmeden

üzerine başka bilgiler bina edilemez! Çarpım cetveli gibi. Ezbersiz eğitimden maksat, muhakeme ve sorgulamaya; başka bir ifade ile her sektörde ve her süreçte geniş bir kullanım alanına sahip bir analiz yöntemi olan **5 N, 1 K** prensibine dayalı bir eğitimidir. Kısaca bu yöntem, **“ne, nerede, ne zaman, neden, nasıl ve kim”** sorularına cevap arayan, esas nedene doğru yol alan bir yaklaşımdır.

b) PISA 2003-2022 dünya sıralamasında Türkiye'nin Türkçedeki yeri:

PISA DÜNYA VERİLERİ

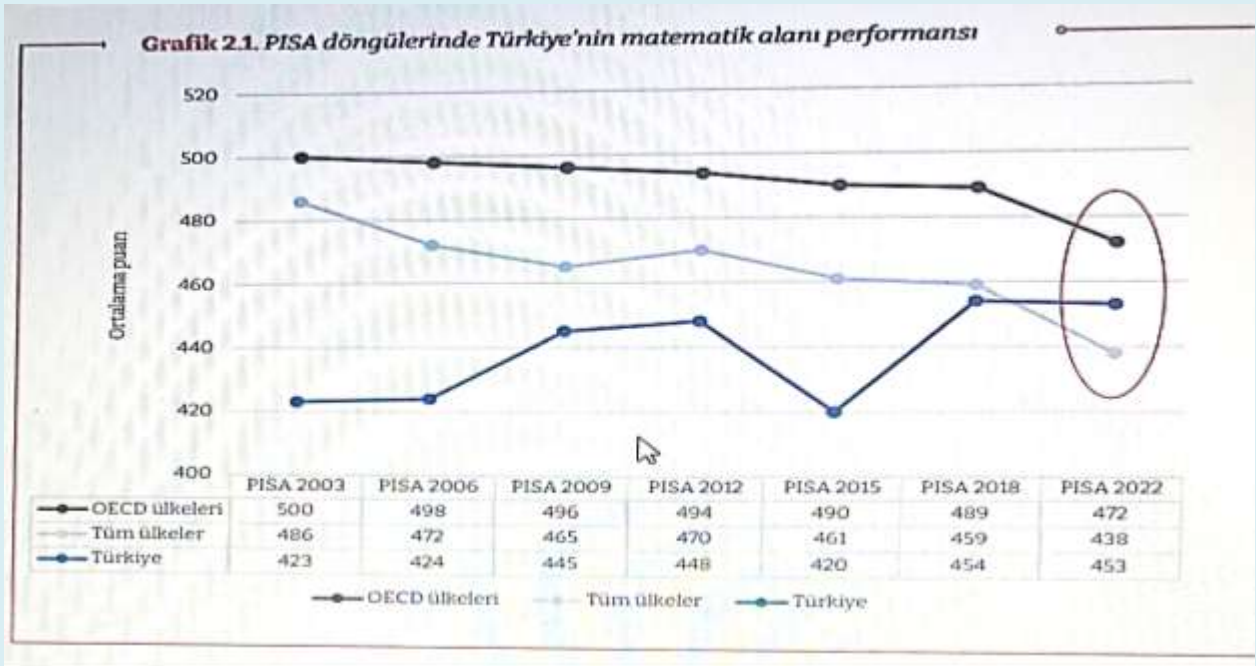
Yıllara göre Türkiye'nin okuma becerilerindeki sırası

2003	2006	2009	2012	2015	2018
1.Finlandiya	1.Kore	1.Şanghay	1.Şanghay	1.Şanghay	B-S-J-Z-Çin
2.Kore	2.Finlandiya	2.Kore	2. Hong Kong	2.Hong Kong	Singapur
3.Kanada	3.Hong Kong	3.Finlandiya	3. Singapur	Singapur	Makao (Çin)
35.TÜRKİYE	37.TÜRKİYE	41.TÜRKİYE	41. TÜRKİYE	50. TÜRKİYE	40.TÜRKİYE
Katılan ülke sayısı: 41	Katılan ülke sayısı: 57	Katılan ülke sayısı: 65	Katılan ülke sayısı: 65	Katılan ülke sayısı: 70	Katılan ülke sayısı: 79

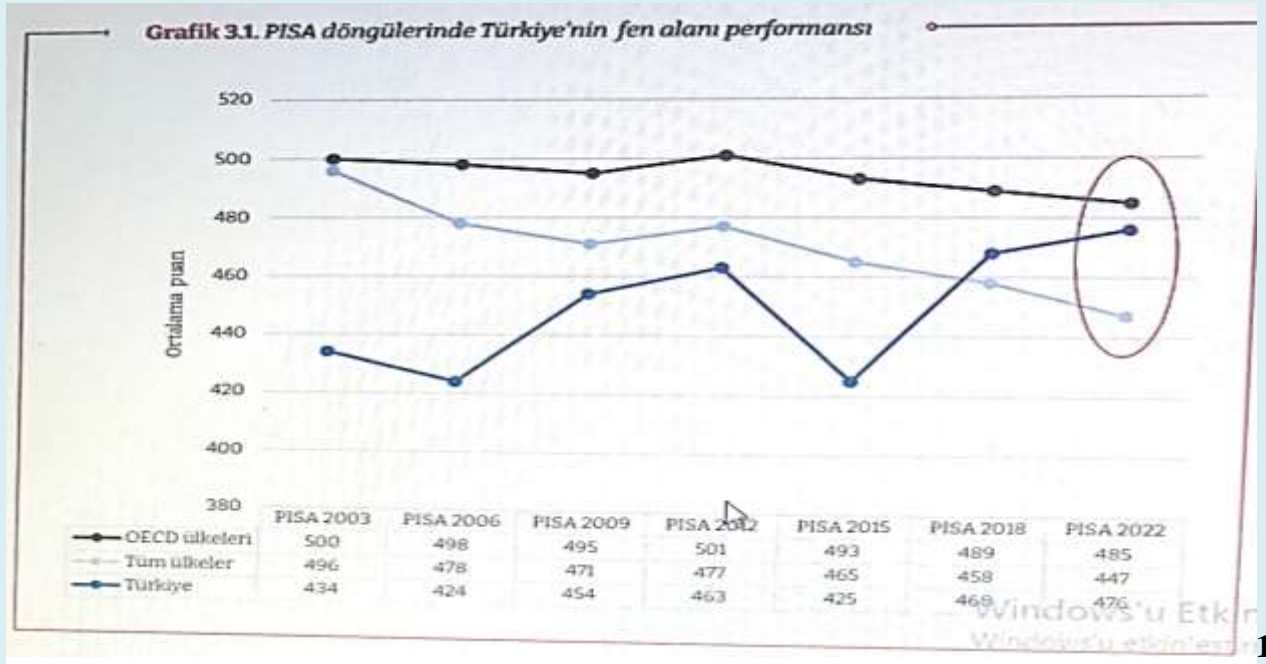
Türkiye, 37 OECD ülkesi içinde son sıralarda ve OECD ortalamasının altındadır.

2022'de 1. Singapur, 2. İrlanda, 3. Japonya ve 36. Türkiye. Katılan ülke sayısı: 81.⁹ Matematik ve fen de buna yakın.

c) 2003-2022 PISA sınavlarında Türkiye'nin matematik performansı:

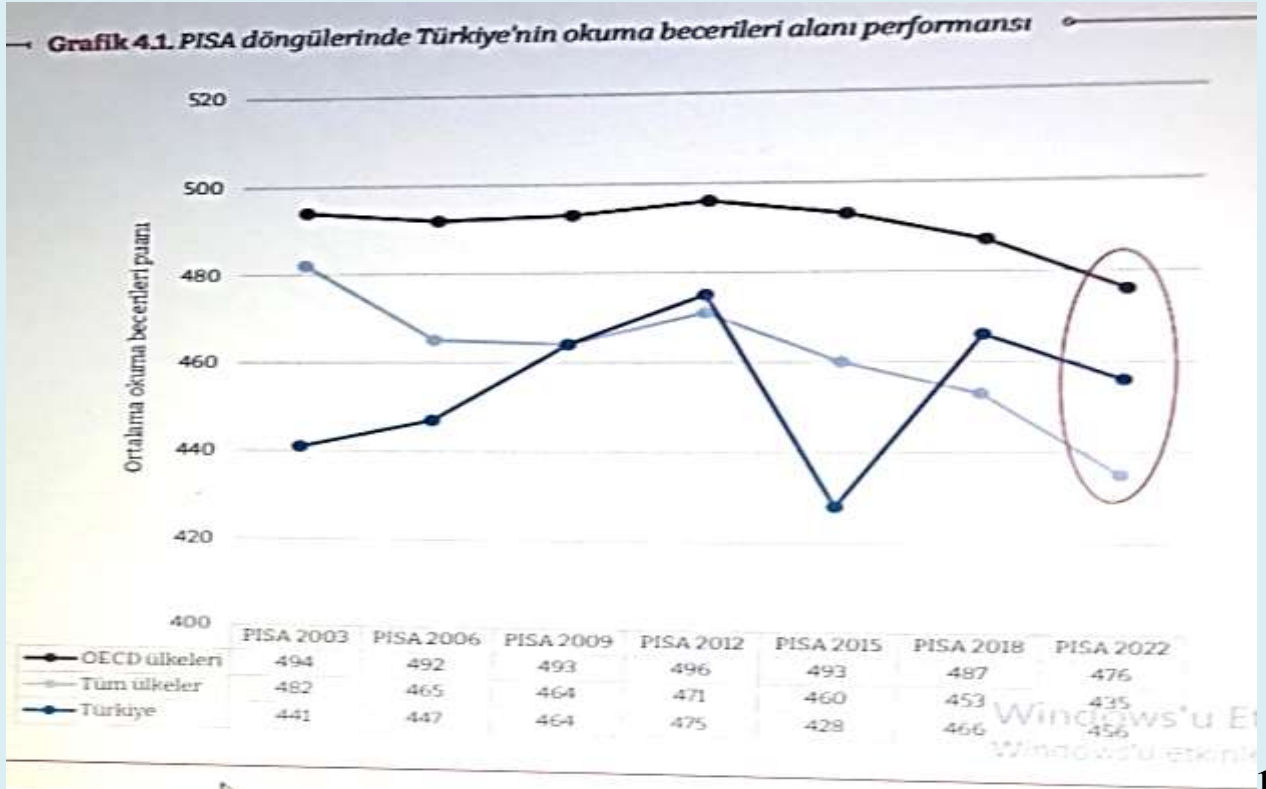

d) 2003-2022 PISA sınavlarında Türkiye'nin fen performansı:

11

e) 2003-2022 PISA sınavlarında Türkiye'nin okuma becerileri/Türkçe performansı:

6

12

PISA sonuçlarına göre ülkemiz, her 3 derste de gerilerdedir. Fakat 2003'ten itibaren sürekli yükselme gösterirken ve **Türkçede** en yüksek puan aldığı yıl 2012 iken; her 3 derste de hızlı bir düşüşle (adeta yere çakılırcasına) en geride kaldığı yıl, 2015'dir. **En kötü sonuç alınan yıllar PISA'da 2015, ABİDE'de ise 2016'dır. En geride kalınan ders de Türkçedir. Bunlar birbirleriyle de örtüşmektedir.**¹³ Bu sebeple bu kötü sonuçlar, o yıllar ve sonrasında eleştirilmiştir.¹⁴

f) 2003-2022 arası yıllara göre OECD ortalaması ve Türkiye puanı:

TABLO 1: YILLARA GÖRE KARŞILAŞTIRMALI PISA ORTALAMA PUANLARI

		2003	2006	2009	2012	2015	2018	2022
Matematik	Türkiye	423	424	445	448	420	454	453
	OECD	499	494	495	494	490	489	472
Okuma	Türkiye	441	447	464	475	428	466	456
	OECD	494	489	493	496	493	487	476
Fen	Türkiye	434	424	454	463	425	468	476
	OECD	499	498	501	501	493	489	485

15

Bu tabloya göre; Türkiye, hiçbir yıl ve hiçbir derste, OECD ortalamasına ulaşamadığı gibi, 2015 OECD ortalaması ile mukayese edildiğinde; **matematikte 70, fende 68 ve Türkçede 65** puan, OECD ortalamasının gerisindedir. 2015'ten sonra 2018 ve 2022'de **matematik** ve **fende** puanda yükselme olsa da, **Türkçede** yine 2012 puanının altındadır.

Bunun sebepleri ve sorumluları vardır. 2015 ve 2016'da neden bu kadar kötü sonuçlar alındı? Kimler buna sebep oldu? Bunların araştırılması gerekir. Bundan dolayı hiç istifa eden veya görevden alınan var mı?

g) Başsız vücut olur mu?

2015 öncesinde yapılan en önemli yanlış şudur: 2011'de çıkarılan 652 sayılı kanun hükmünde kararname¹⁶ ile bakanlıktaki bütün üst düzey yöneticiler ile il milli eğitim müdürleri; daha sonra 2014'te 6528 sayılı kanunla¹⁷ ilçe müdürleri, il müdür yardımcıları ve şube müdürleri, ki çoğu aynı hükümetin atadığı yöneticilerdi, (o kanunlardaki ifadesiyle) "**hiçbir işleme gerek kalmaksızın görevleri sona erer.**" denilerek adeta bankamatik memuru yapıldılar. Müfettişlerin de karıştırıldığı aynı kanunda bütün yöneticiler için: "**halen Okul ve Kurum Müdürü, Müdür Başyardımcısı ve Yardımcısı olarak görev yapanlardan görev süresi dört yıl ve**

daha fazla olanların görevi, 2013-2014 ders yılının bitimi itibarıyla başka bir işleme gerek kalmaksızın sona erer. Görev süreleri dört yıldan daha az olanların görevi ise bu sürenin tamamlanmasını takip eden ilk ders yılının bitimi itibarıyla başka bir işleme gerek kalmaksızın sona erer."¹⁸ cümlesiyle binlerce okul müdürü, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı, gerekçesiz, yoktan yere görevden alındı ve yerlerine (herhalde) torpilliler atandı. Hatta bazı çok başarılı okulların öğretmen kadrosu bile dağıtıldı. (Böyle haksız bir uygulama, bir de 1974'te yaşanmıştı!)

Anayasa Mahkemesi iptal ettiğinde iş işten çoktan geçmişti! Nerden de akıllarına gelir! Tecrübeli birisi de yol göstermedi mi? **Yönetici vücutta baş gibidir. Başsız vücut olur mu? Bu ülke torpilden; ehliyesiz, liyakatsiz, tecrübesiz, kifayetsiz muhterislerden çok çekti!** İşte bu durum, kısa zamanda etkisini göstererek 2015-2016'da hem **PISA** ve hem de **ABİDE**'de bu çok kötü sonuçlara neden oldu. Başka bir neden varsa, sebebini açıklasınlar!

Yanlış yapanlar cezasını çekmez, hatta terfi ederlerse, yanlışlar devam eder ve cezasını çocuklarımız ve ülkemiz çeker! Liyakat ve tecrübe hiçe sayılarak sonuçları iyi hesap edilmeden yapılan her yanlış işin sonu budur! İnşallah

tekrar etmez. Zaten tekrar etmemesi için hatırlattım.

Bunlar çok yanlış, sonuçlar ortada! Bir devlet memurunun görevden alınması, kanun ve yönetmeliklerde bellidir. Bir yönetici kolay yetişmiyor, insan kıymeti bilinmiyor! Gerçekten suç olanların “hırsız, ama bizim adamımız.” denilmeden, kimin adamı olursa olsun, hiç gözünün yaşına bakmadan gereği yapılsın ama haksız ve hukuksuz işler olmasın! Bunda kul hakkı da var.

h) Başarısı daha yüksek okullardan ve üst sınıftan öğrenci alınması:

PISA'da 2015'teki kötü sonuçlardan sonra, her 3 derste de puanda biraz yükselme oldu. Ama nasıl? 2018 ve 2022'de, başarısı daha yüksek olan **Anadolu liseleri** ile **fen liselerinden** öğrenciler sınava sokuldu. Aşağıdaki tablo bunu göstermektedir.

TÜRKİYE'NİN PISA SERÜVENİ

TABLO 4

SINAVA KATILAN ÖĞRENCİLERİN OKUL TÜRLERİ VE BU OKULLARIN BAŞARI DURUMLARI		PISA 2012	PISA 2015	PISA 2018	PISA 2022
BAŞARISI DÜŞÜK OKULLARDAN PISA SINAVINA KATILAN ÖĞRENCİLERİN YILLARA GÖRE % OLARAK DAĞILIMI	ORTAOKUL	2,48	2	0	0
	MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ	Raporda bu veri yok	36,4	31,1	23
	ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ	Raporda bu veri yok	14,4	13,7	10,2
	GÜZEL SANATLAR LİSESİ		0,7	0,6	1,2
BAŞARISI YÜKSEK OKULLARDAN PISA SINAVINA KATILAN ÖĞRENCİLERİN YILLARA GÖRE % OLARAK DAĞILIMI	ANADOLU LİSESİ	21,66	21,66	43,7	56
	FEN LİSESİ	0,72	0,72	4,2	5,6
	SOSYAL BİLİMLER LİSESİ	0,72	0,72	2,4	0,9

NOT: Veriler PISA raporlarından alınmıştır.

Buna rağmen **matematik** ve **fende** biraz düzelse de, **okuma/Türkçede** 2012 seviyesine bile ulaşamadı. Bununla beraber **Anadolu** ve **fen lisesi** öğrencileri yetmemiş gibi, daha üst sınıflardan (10. sınıftan) öğrenci sınava sokuldu. Aşağıdaki tablo da bunu göstermektedir.

TABLO 5

SINAVA KATILAN ÖĞRENCİLERİN SINIFLARI	BİRİNCİ BÖLÜM				İKİNCİ BÖLÜM			
	SINAVA KATILAN ÖĞRENCİLERİN % OLARAK SINIFLARA DAĞILIMI				SINAVA KATILAN ÖĞRENCİ SAYISI VE SINIFLARA GÖRE DAĞILIMI			
	PISA 2012	PISA 2015	PISA 2018	PISA 2022	PISA 2012	PISA 2015	PISA 2018	PISA 2022
7. SINIF	0,5	0,6	Raporda bu veri yok	Raporda bu veri yok	24	35	Raporda bu veri yok	Raporda bu veri yok
8. SINIF	3,2	2,6	0,9	0,7	106	153	72	25
9. SINIF	29,6	20,9	17,4	7,4	1238	1234	1228	398
10. SINIF	66,4	72,9	78,8	94,9	3103	4297	5429	6827
11. SINIF	0,3	3	2,9		377	176	199	
TOPLAM	100%	100%	100%	100%	4848	5895	6890	7250

NOT: Veriler PISA raporlarından alınmıştır.

Daha başarılı okullardan veya üst sınıflardan öğrenci sınava sokmakla, görünüşte seviye biraz yükselebilir ama bu çözüm değildir; bununla ancak kendimizi kandırabiliriz! Sınava katılan tüm ülkelerin sıralamaları da var tabii. İsteyen bakabilir.¹⁹ Çok yer kapladığı için burada paylaşmıyoruz. Bu tablo ve grafiklerde 2022’de; **Türkiye’nin Ukrayna, Sırbistan, B. Arap Emirlikleri, Romanya, Yunanistan, Bulgaristan, Güney Kıbrıs, Moldova, Uruguay** vb. bazı ülkelerin önünde olması, bazıları için teselli sayılabilir, fakat biz bunu yeterli görmüyoruz; daha üst seviyelerde olmamız gerekir, yakışan budur! Bütün bunlara rağmen **Türkiye PISA 2022’de Türkçede** 2012’nin 19 puan gerisindedir! I. Bölümde belirttiğimiz gibi, **okuma, okuduğunu anlama, Türkçede sorun olduğu çok açık!** Acaba büyüklerde ne kadar? Bu da araştırılabilir.

i) Sorumlu kim?

Peki, önemli bir soru: Bunun sorumlusu kim, öğrenciler mi? Çocuklarımız da bundan üzüntü duyarak soruyor:

-Okuduğumu, dinlediğimi ve izlediğimi anlamakta, duygu ve düşüncelerimi yazılı ve sözlü olarak ifade etmekte zorlanıyorum ve bundan büyük üzüntü duyuyorum!

Sizce sorun bende mi, sorumlusu ben miyim?

Elbette ki hayır!

Çocuklarımıza yazık oluyor, sanki gizli bir el, eğitimde başarıyı engelliyor! Çünkü bizim çocuklarımızın zekâsı, başkalarının çocuklarının zekâsından daha az değildir. Eğitim almış bir insanın **Türkçede okuduğunu, dinlediğini ve izlediğini anlamaması, duygu ve düşüncelerini yazılı ve sözlü olarak anlatamaması, büyük bir eksiklik**dir. **Ancak bu eksikliğin sorumlusu, kesinlikle çocuklarımız değildir; sorumlusu sistem ve sistemi bu hale getirenlerdir. Ezbersiz, muhakeme ve sorgulamaya dayalı bir eğitimle zihinsel becerilerini geliştirdiğimiz gençlerimizin, diğer ülkelerin gençlerinden çok daha başarılı olacaklarına inanıyorum.**²⁰

Türkçede bu eksiklik, geç de olsa fark edilmiş ki, diğer derslerden 50 puan alan geçerken, **Türkçe** dersinden geçmek için 70 almak gerekmektedir. Bu sebeple 14.10.2023’te Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde:

“Bir üst sınıfa devam etmek için öğrencinin iki dönem puanının aritmetik ortalaması Türkçe dersi için 70,00’den, diğer dersler için 50,00’den az olamaz.”²¹ cümlesiyle yapılan değişikliğin, çok yerinde, fakat çok geç kalmış bir karar olduğu kanaatindeyim.

2- TIMSS

Şimdi hiç mi iyi bir rapor yok denebilir! Var, az da olsa yüreğimize su serpecek bir araştırma **TIMSS**’dır. “**Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması**” olan **TIMSS, Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA)** tarafından, 4. ve 8. sınıflarda 4 yılda bir yapılan ve öğrencilerin **matematik** ve **fen** alanlarında kazandıkları bilgi ve becerilerini değerlendirir. **TIMSS, PISA** gibi uluslararası düzeyde gerçekleştirilen en köklü izleme çalışmalarından biridir. **Türkiye, TIMSS** araştırmasına uzun süredir katılan ülkelerdendir. 2019’da 4. sınıf düzeyinde 58 ülke, 8. sınıf düzeyinde ise 39 ülke katılmıştır. **Türkiye**, araştırmaya 8. sınıf düzeyinde 1999, 2007, 2011, 2015 ve 2019; 4. sınıf düzeyinde ise 2011, 2015 ve 2019 yıllarında katılmıştır.²²

TIMSS 2019, Türkiye açısından öğrenci performansında iyileşmenin görüldüğü bir uygulama olmuştur. **4. sınıf matematik** değerlendirilmesinde en başarılı ülke **625** puanla **Singapur** olurken **Hong Kong, Güney Kore, Tayvan ve Japonya** yüksek başarı gösteren ülkelerdir. **Türkiye’nin matematikte** 4. sınıf düzeyinde ortalama **523** puan alarak 58 ülke arasında 23; 8. sınıf düzeyinde de ilk kez 496 puan alarak ölçek orta noktasına (500 puana) yaklaşmış ve 39 ülke arasında 20. sırada yer almıştır.²³

Yine, 4. sınıf fende 58 ülke arasında 526 puanla 19; 8. sınıfta ise, 515 puanla 39 ülke arasında 15. sırada yer alması sevindiricidir.²⁴ Ancak en iyi olduğumuz **TIMSS**, bizi asla gevşeklige sevk etmemelidir. Çünkü diğer göstergeler hiç de iyi değildir.

C- Nedenler ve Öneriler:

a) Liselerde sınıf geçmek:

Üniversiteye öğrenciler, lise ve meslek liselerinden gidiyor. Lise ve meslek liselerine ortaokuldan; ortaokula da ilkokuldan geliyor. Hepsi birbirine bağlı. Neden böyle? Çünkü “**sınıfta kalmak yok**” diye yaygın bir kanaat oluştu.

2011'den sonra uygulanan ve yönetici-öğretmen arkadaşlarımızın dile getirdiği “**kalmak geçmekten daha zor!**” da ondan. Bu arada bir de bütün liseleri, **Anadolu Lisesi** yapma furçası çıktı; böylece (tam oturmuşken) **Anadolu liseleri, liseye** dönüştürülmüş oldu. Sonra değiştirildi, bir ara nitelikli okul, proje okulu çıktı. Bu kadar değişiklik olursa böyle olur! Şu anda son duruma göre; **Türkiye**'de sınavla öğrenci alan 504 **Anadolu Lisesi**, sınavsız 2394 A.L, 365 **fen lisesi**, 94 **sosyal bilimler lisesi**, **105 güzel sanatlar lisesi** ve **99 spor lisesi** var.²⁵ Kanaatimce **Anadolu Lisesi ile fen lisesi sayısını biraz daha artırmak gerekir**. Sınavsız Anadolu Lisesi zaten olmaz!

Bir dersten 50 puan alan,²⁶ iki dönem puanının aritmetik ortalaması en az 50 veya birinci dönem puanı ne olursa olsun ikinci dönem puanı en az 70 olan ve yılsonu başarı puanı 50 olan zayıfı olsa da geçiyor.²⁷ 2011'den sonra 2023'e kadar yılsonu başarı puanı 50 olan, 6 zayıfı olsa bile geçiyordu. Eylül 2022'de bir yazı yazarak bunun yanlış olduğunu dile getirmiş²⁸; bakan yardımcısı arkadaşşıma da göndermişim. Sağ olsun ilgilendi ve sonuç verdi; 2023-2024 eğitim-öğretim yılında 9. sınıflara uygulandı ve kademeli olarak bütün sınıflara uygulanmak üzere sadece 3 zayıfı olan sorumlu geçebilecek.²⁹ Yetmez, ama önemli bir gelişmedir. Eskiden tek zayıfı olanlar sorumlu geçerdik, alt sınıftan da bir zayıfı olan kalırdı!

b) Ortaokulda sınıf geçmek:

Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde “**Öğrenci kendi yaş grubu içinde yetiştirilir ve bir bütün olarak değerlendirilir. Bu eğitim kademesi, öğrencilerin derslerdeki başarısızlığına bakılarak elenecekleri bir dönem değil, öğretim programlarında öngörülen derslerin ve sosyal etkinlik çalışmalarının ortak katkısıyla ilgi ve yeteneği ölçüsünde yetiştirilecekleri bir dönem olarak değerlendirilir.**” deniyor.³⁰

Yani ortaokulda da sınıfta kalmak yok! Bu öğrenciler yaş grubuna göre değerlendirilsin, ama hak edenler geçsin, hak etmeyen de kalsın. Doğrusu budur. O zaman dersle ilgilenmeyen öğrencinin, sınıfta kalma endişesi de olmadığı için, arkadaşlarına da zararı dokunuyor. Yönetici ve öğretmenler bunu çok iyi bilir. Şüphesiz iyi okullar ve çok başarılı öğrenciler var.

Ama ortaokulda bütün dersleri zayıf olsa bile **Şube Öğretmenler Kurulu (ŞÖK)** kararı ile derslerin tamamından geçenler de var. Bazıları 2-3 dersten kalırken farklı okullarda bazıları 5-6, hatta tüm derslerden geçebiliyor. Öğretmenler istemese de bazı yöneticiler ısrar edince geçiyorlar. Yönetmelik müsait, hiçbir engel yok! Bunda adalet var mı?

Genel olarak öğrencilerin kaç dersten kurulda geçtiği belli değil! Bu konuda bir araştırma yapılsa iyi olur. Bilelim kurulda kaç dersten, kaç öğrenci geçmiş? Özellikle Türkçeden! Ona göre tedbir alınır. Bunlar liseye gitse ne olacak? Temel ve alt katlar sağlam değil!

Çocuk için de zor; alttan bilmesi gerekenlerin üzerine yeni bilgileri nasıl koyacak? **Bu durum bitkinliğe, yılgınlığa ve büyük bir moral bozukluğuna da sebep olabilir; öğrenci kendine olan güvenini bile kaybedebilir.** Sonra **LGS, YKS, ABİDE, TMF-ÖBA, PISA ve TIMSS**'de sonuçlar niye böyle denmesin! Nasıl olacaktı? Eğitim, bir yönüyle ne ekersen onu biçme sanatıdır. İlk, orta, lise, eğitimin bütün kademelerinde okullar arasında çok büyük fark var. **ŞÖK**'taki farklı uygulama, aradaki farkı daha da açar ve açıyor! Önemli bir sorun. Bu farkı en aza indirmek lazım! İlgili yönetmelikte değişiklik yapılarak azami bir sınır getirmek gerekir.³¹ Bence en fazla 3-4 zayıf olabilir, fazlası zarardır. Bu, işi zorlaştırmak değil, işin hakkını vermek ve öğrencilerin daha iyi yetişmesini sağlamaktır. Uygulamanın içinden gelen tecrübeli **Temel Eğitim** genel müdürümüz sayın **Ebubekir Sıddık Savaşçı**'nın bu konuya el atacağını ümit ediyorum.

c) İlkokulda sınıfta kalmak zaten yok:

Yönetmelik şöyle: “**İlkokullarda öğrencilere sınıf tekrarı yaptırılmaması esastır. Ancak; istenilen yeterlik düzeyine ulaşamamış ilkokul öğrencilerine, velinin yazılı talebi üzerine, ilkokul öğrenimi süresinde bir defaya mahsus olmak üzere sınıf tekrarı yaptırılabilir.**”³²

Sınıf tekrarı yapılmaması esasmış! Velisi yazılı talep ederse, sınıf tekrarı yaptırılacakmış! 10 yılda acaba kaç veli talep etmiş? Tamam, ilkokul çocuğuna acıyalım, geçsin; ortaokul çocuğuna acıyalım, geçsin; lise öğrencisi de geçsin, sonra ne olacak? İlkokuldan üniversiteye kadar, üniversite dâhil, hak edenin sınıfı geçmesi lazım! (özel eğitim ayrı değerlendirilir.)

Yoksa böyle devam ederse, olacağı budur! Öğrencileri görünce benim de içim gidiyor, en çok sevdiğim öğrenciler ve öğretmenler. Fakat hak etmeyeni geçirmek, onları sevmek veya onlara iyilik değil ki!

Ayrıca 1990 yılından³³ itibaren taşınmalı sistemle eğitim yapılması ve köy okullarının kapatılması, büyük bir yanlış. Çünkü gençleri şehirlere göçe zorlamış; tarım ve hayvancılığa büyük darbe vurmuştur. Bir an evvel köy okullarının açılmasında sayısız faydalar vardır.

SONUÇ:

Bozmak kolay, düzeltmek zordur ve uzun zaman alır. TIMSS hariç YKS, LGS, PISA, ABİDE ve TMF-ÖBA ulusal ve uluslararası sınav ve araştırmalarda rapor sonuçları iyi değil. Ben sadece milli eğitim bakanlığının sayfasında da yer alan verileri, rapor sonuçlarını naklediyorum. Bir şey oluyorsa, OLAN HER ŞEYİN MUTLAKA BİR SEBEBİ VARDIR. AYNI SEBEPLER, AYNI ŞARTLARDA AYNI SONUÇLARI DOĞURUR; bu temel bir kuraldır. BU İŞLER BÖYLE GİDERSE, SONUÇ DEĞİŞMEZ!

Eğer bu rapor sonuçlarının ve eğitimdeki durumun düzelmesini istiyorsak; SAVUNMA GELİŞTİRMEK YERİNE, MEB'DEN ÜNİVERSİTELERE, İL VE İLÇE YÖNETİCİLERİNDEN, OKUL YÖNETİCİLERİNE VE ÖĞRETMENLERE KADAR, HERKES (varsa) YAPTIĞI YANLIŞLARI GÖZDEN GEÇİRMELİ VE ZAMAN KAYBETMEDEN BUNLARI DÜZELTMELİDİR. Aksi halde genel olarak çocuklarımıza yazık oluyor! Biz de bunları üzümlere ve vicdani sorumluluğumuz gereği yazıyoruz.

Bunun için önce TÜRKÇE'den başlamalıyız. Eğitimde nitelik/kaliteye önem vermeliyiz. Zihinsel becerileri, akıl yürütme ve muhakeme kabiliyetini geliştiren, öğrenci merkezli öğrenme, ezbersiz öğrenme ve 5 N, 1 K prensibine dayalı bir eğitim sistemi geliştirmeliyiz. Köy okullarını açmalı ve okullar arasındaki farkı en aza indirmeliyiz.

İLKOKULDAN İTİBAREN ÜNİVERSİTEYE KADAR, üniversite dâhil, SINIFTA KALMA OLMALI, SADECE HAK EDENLER SINIF GEÇMELİDİR. AKSİ HALDE MEVCUT DURUM KAÇINILMAZDIR!
(20.09.2024)

- 1- MEB, 2015 ve 2018 PISA Ulusal Raporları; Çatal, Ali Rıza, Başarısı %100 Kanıtlanmış Etkinliklerle Ezbersiz Türkçe Öğretimi, İstanbul tarihsiz, s: 7; bkz. Tekin, İlyas, Eğitimde Durum -I-, Türkay Dergi, Eylül 2024, sayı: 85, s: 4-8.
- 2- Bkz. Tekin, İlyas, Eğitimde Durum -I-, Türkay Dergi, Eylül 2024, sayı: 85, s: 4-8.
- 3- 27 Aralık 2017 Habertürk; Çatal, Ali Rıza, Başarısı %100 Kanıtlanmış Etkinliklerle Ezbersiz Türkçe Öğretimi, İstanbul tarihsiz, s: 8.
- 4- Sâmi, Şemsettin, Kâmûsi Türkî, Tercüman, İstanbul 1986, s: 1488.
- 5- Turkiyeademi.com.tr; eğitim education; PISAresults; PISA OECD Türkiye.
- 6- Turkiyeademi.com.tr; eğitim education; PISAresults; PISA OECD Türkiye.
- 7- Çatal, Ali Rıza, müfettiş, Başarısı %100 Kanıtlanmış Etkinliklerle Ezbersiz Türkçe Öğretimi, İstanbul tarihsiz, s: 14.
- 8- MEB, PISA raporları; Çatal, Ali Rıza, müfettiş, Başarısı %100 Kanıtlanmış Etkinliklerle Ezbersiz Türkçe Öğretimi, İstanbul tarihsiz, s: 6.
- 9- MEB, PISA 2022 Türkiye raporu, s: 90.
- 10- PISA, Türkiye Mat. Performansı; MEB, PISA 2022 Türkiye raporu, s: 44.
- 11- MEB, PISA 2022 Türkiye raporu, s: 73.
- 12- MEB, PISA 2022 Türkiye raporu, s: 94.
- 13- MEB, ABİDE (Akademik Başarının İzlenmesi Değerlendirilmesi) raporu 2016, s: 128, 2018, s: 13, 40, 197-198; Çatal, Ali Rıza, Başarısı %100 Kanıtlanmış Etkinliklerle Ezbersiz Türkçe Öğretimi, İstanbul tarihsiz, s: 11.
- 14- "MEB'in açıkladığı ABİDE verilerine göre 8. sınıftaki çocukların yüzde 66'sı okuduğunu anlamıyor, yüzde 16'sı 4 işlem yapamıyor." şeklinde eleştirilmiştir. MEB, ABİDE (Akademik Başarının İzlenmesi Değerlendirilmesi) raporu; Prof. Dr. Selçuk Şirin, Artı Eğitim Dergisi, Ekim 2019, sayı: 177, s: 12; Tekin, İlyas, Eğitimde Durum -I-, Türkay Dergi, Eylül 2024, sayı: 85, s: 4-8.

- 15- Kaynak: PISA Education GPS.
- 16- 14 Eylül 2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 652 sayılı KHK, Geçici madde: 3 (1) ve diğer 3/1-7.
- 17- 14 Mart 2014 Resmi Gazetede yayımlanan Millî eğitim temel kanunu ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair 6528 sayılı kanun, Madde: 25/3 ve 25/1-9.
- 18- 14 Mart 2014 Resmi Gazetede yayımlanan Millî eğitim temel kanunu ile bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılmasına dair 6528 sayılı kanun, Madde: 25/8.
- 19- MEB, PISA Türkiye raporu, s: Matematik: 54, 56-59; Fen: 69-72; okuma/Türkçe: 90-93.
- 20- Çatal, Ali Rıza, Başarısı %100 Kanıtlanmış Etkinliklerle Ezbersiz Türkçe Öğretimi, İstanbul tarihsiz, s: 15-105.
- 21- Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmelięi, Madde: 28/2.
- 22- MEB, Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporu, TIMSS 2019 Türkiye Ön Rap, No: 15, s: 8, 77.
- 23- MEB, Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporu, TIMSS 2019 Türkiye Ön Rap, No: 15, s: 8, 35-37, 42, 45-46, 52-53, 77.
- 24- MEB, Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporu, TIMSS 2019 Türkiye Ön Rap, No: 15, s: 57-59, 64-65, 67-68, 73-74.
- 25- ogm.meb.gov.tr, 2023-2024 ortaöğretim genel müd, okul türleri.
- 26- MEB, Orta Öğretim Kurumları Yönetmelięi, madde: 44/2.
- 27- MEB, Orta Öğretim Kurumları Yönetmelięi, madde: 56/1-a.
- 28- Tekin, İlyas, Yeni Eğitim-Öğretim Yılı, Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Türkay Dergi, Eylül 2022, sayı: 61, s: 4-9.
- 29- MEB, Orta Öğretim Kurumları Yönetmelięi, madde: 58/1.
- 30- Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmelięi, Madde: 31/2-a.
- 31- Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmelięi, Madde: 31 (2) b, c.
- 32- Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmelięi, Madde: 31 (1).
- 33- MEB, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü, meb.gov.tr, Milli Eğitim Dergisi, sayı: 153-154.